Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 iulie 2021 *

„Recurs – Funcție publică – Procedură disciplinară – Sancțiune disciplinară – Stabilirea acestei sancțiuni – Reținerea unei sume din pensie – Condamnare penală și civilă în fața instanțelor naționale – Repararea, în tot sau în parte, a prejudiciului moral cauzat Uniunii Europene – Lipsa incidenței acestei reparații – Articolul 10 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene – Principiul egalității de tratament – Principiul proporționalității”

În cauza C-851/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 19 noiembrie 2019,

DK, reprezentat inițial de S. Orlandi și T. Martin, ulterior de S. Orlandi, avocats,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Service européen pour l’action extérieure (SEAE), reprezentat de S. Marquardt și R. Spáč, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnii A. Kumin, T. von Danwitz (raportor) și P. G. Xuereb și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul Gerard Hogan,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 26 noiembrie 2020,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, DK solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 10 septembrie 2019, DK/SEAE (T-217/18, nepublicată, EU:T:2019:571), prin care acesta a respins acțiunea sa având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) din 23 mai 2017 prin care i s-a aplicat o sancțiune disciplinară (denumită în continuare „decizia în litigiu”) și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a unei pretinse atingeri aduse de SEAE dreptului său la apărare în cadrul procedurii penale inițiate împotriva lui în Belgia.

Cadrul juridic

2 Articolul 22 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene, în versiunea aplicabilă litigiului (denumit în continuare „statutul”), care figurează în titlul II din acesta, denumit „Drepturile și obligațiile funcționarului”, prevede la primul paragraf:

„Funcționarul poate avea obligația de a despăgubi Uniunea, în tot sau în parte, pentru prejudiciul suferit de aceasta din cauza unor abateri personale grave pe care acesta le-a comis în exercitarea sau cu ocazia exercitării atribuțiilor sale.”

3 Articolul 86 din statut, care se regăsește în titlul VI din acesta, denumit „Regimul disciplinar”, are următorul conținut:

„(1) Neîndeplinirea de către un funcționar sau de către un fost funcționar a obligațiilor ce îi revin în temeiul prezentului statut, cu intenție sau din neglijență, îl face pasibil de sancțiuni disciplinare.

(2) În cazul în care autorității împuternicite să facă numiri sau Oficiului European Antifraudă [(OLAF)] li se aduc la cunoștință elemente de probă privind eventualitatea neîndeplinirii obligațiilor în sensul alineatului (1), acestea pot deschide o anchetă administrativă pentru a verifica abaterea presupusă.

(3) Regulile, procedurile și sancțiunile disciplinare, precum și normele și procedurile care reglementează anchetele administrative sunt stabilite în anexa IX.”

4 Anexa IX la statut privește, potrivit titlului său, „Procedura disciplinară”. Articolul 9 din anexa menționată, care figurează în secțiunea 3 din aceasta, intitulată „Sancțiuni disciplinare”, prevede:

„(1) Autoritatea împuternicită să facă numiri poate aplica una dintre următoarele sancțiuni:

(a) avertisment scris;

(b) mustrare;

(c) suspendarea avansării în treaptă pe o perioadă cuprinsă între o lună și douăzeci și trei de luni;

(d) retrogradare în treaptă;

(e) retrogradare temporară pe o perioadă cuprinsă între 15 zile și un an;

(f) retrogradare în cadrul aceleiași grupe de funcții;

(g) încadrarea într-o grupă de funcții inferioară, cu sau fără retrogradare;

(h) destituirea din funcție, însoțită, după caz, de reducerea *pro tempore* a pensiei sau o reținere, pentru o perioadă determinată, din prestația de invaliditate, fără ca efectele acestei sancțiuni să poată fi extinse asupra succesorilor în drepturi ai funcționarului. Cu toate acestea, în cazul efectuării unei astfel de rețineri, venitul fostului funcționar nu poate fi mai mic decât valoarea minimului de subzistență prevăzut la articolul 6 din anexa VIII la prezentul statut, majorat, după caz, cu alocațiile familiale.

(2) În cazul unui funcționar pensionat sau al unui funcționar care beneficiază de prestație de invaliditate, autoritatea împuternicită să facă numiri poate decide efectuarea unei rețineri, pentru o perioadă determinată, din pensie sau din prestația de invaliditate, fără ca efectele acestei sancțiuni să poată fi extinse asupra succesorilor în drepturi ai funcționarului. Cu toate acestea, venitul funcționarului în cauză nu poate fi mai mic decât valoarea minimului de subzistență prevăzut la articolul 6 din anexa VIII la prezentul statut, majorat, după caz, cu alocațiile familiale.

(3) Pentru o abatere disciplinară nu se poate aplica decât o singură sancțiune disciplinară."

5 Potrivit articolului 10 din această anexă:

„Sancțiunea disciplinară aplicată este proporțională cu gravitatea abaterii comise. Pentru a stabili gravitatea abaterii și pentru a decide ce sancțiune disciplinară să fie aplicată, se iau în considerare, în special:

(a) natura abaterii și circumstanțele în care a fost comisă;

(b) importanța prejudiciului adus integrității, reputației sau intereselor instituțiilor ca urmare a comiterii abaterii;

(c) măsura în care abaterea a fost comisă cu intenție sau din neglijență;

(d) motivele care l-au determinat pe funcționar să comită abaterea;

(e) gradul și vechimea în muncă a funcționarului;

(f) gradul de răspundere personală a funcționarului;

(g) nivelul funcțiilor și responsabilităților funcționarului;

(h) dacă funcționarul se află la prima abatere sau a mai comis abateri în trecut;

(i) conduita funcționarului pe parcursul întregii sale cariere."

6 Articolul 25 din anexa menționată, care figurează în secțiunea 7 din aceasta, intitulată „Urmărirea penală în paralel", prevede:

„Atunci când funcționarul se află sub urmărire penală pentru aceleași fapte, situația sa este reglementată definitiv numai după ce hotărârea pronunțată de instanța competentă a devenit definitivă."

Istoricul litigiului

7 DK a intrat în serviciul Comisiei Comunităților Europene în calitate de funcționar în anul 1994. În anul 1999, acesta a fost însărcinat cu administrarea imobilelor acestei instituții în țările terțe. De la 1 ianuarie 2011, el a fost detașat la SEAE. La 1 ianuarie 2016, DK s-a pensionat anticipat.

Procedura penală inițiată împotriva lui DK în Belgia

8 În cursul anului 2004, împotriva lui DK a fost inițiată o procedură penală în Belgia pentru acte de corupție în gestionarea contractelor de achiziții publice, survenite, începând cu anul 1999, pe o perioadă de mai mulți ani. Uniunea, reprezentată de Comisie, s-a constituit parte civilă în această procedură.

9 Prin hotărârea din 16 mai 2014, Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Tribunalul de Primă Instanță Francofon din Bruxelles, Belgia), l-a condamnat pe DK, în legătură cu mai multe infracțiuni săvârșite în exercitarea atribuțiilor sale, la următoarele pedepse:

– o pedeapsă cu închisoarea de doi ani cu suspendare timp de cinci ani;

– o amendă de 27 500 de euro;

– o interdicție de a exercita un mandat de administrator, de gestionar sau de comisar al unei societăți comerciale pentru o perioadă de 10 ani;

– o pedeapsă de confiscare a sumei de 176 367,15 euro.

10 Acest tribunal l-a obligat de asemenea pe DK, în procedura civilă, la plata în solidar a sumei de 25 000 de euro pentru repararea prejudiciului moral cauzat Uniunii ca urmare a atingerii pe care persoana interesată a adus-o imaginii acesteia.

11 Prin hotărârea din 30 iunie 2015, cour d'appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles, Belgia) a confirmat hotărârea tribunalului menționat, majorând însă pedeapsa cu închisoarea aplicată lui DK la trei ani cu suspendare timp de cinci ani și stabilind la 38 814 euro cuantumul pe care DK era obligat să îl achite cu titlu de reparare a prejudiciului moral pe care l-a cauzat Uniunii.

12 La 10 februarie 2016, Cour de cassation (Curtea de Casație, Belgia) a respins recursul formulat de DK împotriva hotărârii acestei curți de apel.

Procedura disciplinară statutară

13 Prin decizia din 2 mai 2007, autoritatea împuternicită să facă numiri (denumită în continuare „AIPN") a Comisiei a inițiat o procedură disciplinară împotriva lui DK.

14 Întrucât această procedură disciplinară a fost suspendată în așteptarea încheierii definitive a procedurii penale naționale inițiate împotriva persoanei interesate pentru aceleași fapte, SEAE a reluat, prin decizia din 12 iulie 2016, procedura disciplinară inițiată împotriva lui DK.

15 La 12 decembrie 2016, după ce l-a audiat pe DK, comisia de disciplină a adoptat un aviz motivat, care a fost notificat persoanei interesate. În acest aviz, respectiva comisie de disciplină a observat printre altele că „situația de fapt [era] stabilită de instanțele penale naționale”, că „comportamentul funcționarului constitui[a] o încălcare a articolelor 11, 11a, 12 și 21 din statut” și că „singura sancțiune posibilă [consta] în reținerea unei sume din pensie”. În cadrul evaluării diferitor circumstanțe agravante și atenuante, comisia de disciplină menționată a luat în considerare, printre altele, „faptul că instanțele naționale [obligaseră] deja funcționarul să plătească despăgubiri financiare și morale”. Pe această bază, aceeași comisie de disciplină a recomandat AIPN să adopte o sancțiune disciplinară constând într-o reținere lunară de 400 de euro din valoarea pensiei nete a lui DK pentru o perioadă de trei ani.

16 Prin decizia în litigiu, AIPN i-a aplicat lui DK, după ascultarea acestuia, „sancțiunea reținerii sumei de 1 105 euro din pensia lunară până la 30 septembrie 2025, în temeiul articolului 9 alineatul (2) din anexa IX la statut”.

17 La 20 decembrie 2017, AIPN a respins reclamația formulată de DK împotriva deciziei în litigiu.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 28 martie 2018, DK a introdus o acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei în litigiu și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pe care pretinde că l-a suferit ca urmare a unei atingeri aduse dreptului său la apărare pe care SEAE ar fi săvârșit-o în cadrul procedurii penale inițiate împotriva sa în Belgia.

19 În susținerea concluziilor sale în anulare, DK a invocat două motive, privind stabilirea sancțiunii disciplinare care trebuie aplicată și, respectiv, luarea în considerare a unor circumstanțe atenuante în cadrul acesteia.

20 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea introdusă de DK ca neîntemeiată în măsura în care viza anularea deciziei în litigiu și ca inadmisibilă și, în orice caz, ca neîntemeiată în măsura în care urmărea obținerea reparării prejudiciului pretins suferit. Tribunalul l-a obligat de asemenea pe DK la plata cheltuielilor de judecată.

21 În special, în ceea ce privește cererea de anulare a deciziei în litigiu, Tribunalul a înlăturat, la punctele 28-53 din hotărârea atacată, primul aspect al primului motiv invocat de DK, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere în luarea în considerare a unui prejudiciu care a fost deja reparat. Tribunalul a statuat în esență că AIPN nu era obligată, în cadrul aplicării articolului 10 din anexa IX la statut, să ia în considerare despăgubirea acordată de o instanță națională pentru prejudiciul cauzat Uniunii.

Concluziile părților

22 DK solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate;

– anularea deciziei în litigiu și

– obligarea SEAE la plata cheltuielilor de judecată din ambele proceduri.

23 SEAE solicită Curții:

– respingerea recursului ca nefondat;

– obligarea lui DK la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

Argumentația părților

24 În susținerea recursului, DK invocă un motiv unic. Prin intermediul acestuia, el susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, la punctul 52 din hotărârea atacată, atunci când a interpretat articolul 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la statut în sensul că permite AIPN să se întemeieze pe prejudiciul moral cauzat Uniunii pentru a justifica aplicarea unei sancțiuni disciplinare mai grave decât cea recomandată de comisia de disciplină, deși acest prejudiciu a fost deja reparat la nivel național.

25 Acest motiv de recurs se împarte în trei aspecte.

26 În primul rând, DK susține în esență că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a considerat, la punctul 52 din hotărârea atacată, că AIPN nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a decis, în aplicarea articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la Statutul funcționarilor, că nu era necesar să se ia în considerare despăgubirea acordată de o instanță națională pentru prejudiciul moral cauzat Uniunii. Acesta apreciază că, în conformitate cu articolul 25 din anexa IX la statut, AIPN era ținută de constatările de fapt efectuate la nivel național, precum și de principiul potrivit căruia se consideră că un prejudiciu care a fost reparat integral nu a existat niciodată.

27 În al doilea rând, DK susține în esență că, prin faptul că a considerat, la punctul 52 din hotărârea atacată, că AIPN nu era obligată să țină seama de despăgubirea care fusese deja acordată de o instanță națională pentru prejudiciul moral cauzat Uniunii, Tribunalul a încălcat de asemenea cerința proporționalității sancțiunii disciplinare și principiul potrivit căruia se consideră că un prejudiciu care a fost reparat integral nu a existat niciodată. Făcând trimitere la jurisprudența rezultată din Hotărârea din 9 septembrie 1999, Lucaccioni/Comisia (C-257/98 P, EU:C:1999:402, punctele 19 și 20), DK susține că, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 34 din hotărârea atacată, acest din urmă principiu este nu numai consacrat în dreptul belgian, ci constituie un principiu general de drept comun sistemelor juridice ale statelor membre care interzice dubla despăgubire a aceluiași prejudiciu.

28 În al treilea rând, DK arată că, la punctul 38 din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, în opinia sa, că articolul 10 din anexa IX la statut reflectă preocuparea legiuitorului Uniunii de a nu aduce atingere principiului general al egalității de tratament, rezervând un tratament diferit funcționarilor culpabili în funcție de amploarea prejudiciului cauzat instituției Uniunii căreia îi aparțin. Totuși, el arată că, la punctele 39-41 din această hotărâre, Tribunalul a încălcat acest principiu atunci când a considerat că faptul că prejudiciul adus Uniunii a determinat deja, în tot sau în parte, repararea prejudiciului nu are incidență în cadrul stabilirii sancțiunilor disciplinare care trebuie aplicate în temeiul acestui articol 10. Astfel, potrivit lui DK, un funcționar care a reparat prejudiciul cauzat Uniunii nu se află în aceeași situație cu un funcționar care nu a efectuat o asemenea despăgubire.

29 Cu titlu introductiv, SEAE susține că argumentația lui DK potrivit căreia AIPN a agravat sancțiunea care i-a fost aplicată prin luarea în considerare a unui prejudiciu despre care se pretinde că a fost deja reparat este inadmisibilă în stadiul recursului întrucât această argumentație nu urmărește să demonstreze o eventuală eroare de drept a Tribunalului, ci repune în discuție aprecierea AIPN și constituie o reformulare a unui motiv invocat în primă instanță. În plus, dacă DK ar invoca o încălcare a principiului egalității de tratament, respectiva argumentație ar pune de asemenea în discuție aprecierea AIPN, iar nu hotărârea atacată. Pe de altă parte, DK ar fi invocat aceeași argumentație pentru prima dată în stadiul recursului.

30 Cu privire la fond, SEAE susține că motivul unic de recurs trebuie respins. În opinia sa, Tribunalul a considerat fără a săvârși o eroare de drept că repararea prejudiciului moral cauzat Uniunii, astfel cum acesta din urmă a fost constatat la nivel național, nu are incidență asupra aprecierii în temeiul articolului 10 din anexa IX la statut a gravității abaterii disciplinare săvârșite.

Aprecierea Curții

Cu privire la cauza de inadmisibilitate invocată de SEAE

31 Cauza de inadmisibilitate invocată de SEAE este, în primul rând, întemeiată pe motivul că argumentația invocată de DK nu ar urmări să demonstreze o eventuală eroare de drept a Tribunalului, ci să repună în discuție aprecierea AIPN și ar constitui, pe de altă parte, o reformulare a unui motiv invocat în primă instanță.

32 În această privință, din articolul 256 TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, din articolul 168 alineatul (1) litera (d) și din articolul 169 din Regulamentul de procedură al Curții rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, nu îndeplinește această cerință recursul care, fără a cuprinde cel puțin o argumentație prin care să se urmărească în mod precis identificarea erorii de drept care ar vicia hotărârea atacată, se limitează la reproducerea motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului. Astfel, un asemenea recurs constituie în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu este de competența Curții (Hotărârea din 16 decembrie 2020, Consiliul și alții/K. Chrysostomides & Co. și alții, C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P și C-604/18 P, EU:C:2020:1028, punctul 127, precum și jurisprudența citată).

33 Cu toate acestea, dacă un recurent contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul procedurii de recurs. Într-adevăr, dacă un recurent nu ar putea să se întemeieze astfel în recurs pe motive și pe argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura recursului ar fi lipsită de o parte din sensul său (Hotărârea din 9 iulie 2020, Haswani/Consiliul, C-241/19 P, EU:C:2020:545, punctul 50, și Hotărârea din 9 decembrie 2020, Groupe Canal +/Comisia, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, punctul 19, precum și jurisprudența citată).

34 În speță trebuie arătat că, prin recursul formulat, DK critică concluzia Tribunalului, care figurează la punctul 52 din hotărârea atacată, potrivit căreia AIPN nu a săvârșit o eroare vădită de apreciere atunci când a decis că, în cadrul aplicării articolului 10 din anexa IX la statut, nu trebuia luată în considerare despăgubirea acordată de o instanță națională pentru prejudiciul cauzat Uniunii, precum și analiza juridică care l-a determinat să înlăture primul aspect al primului motiv invocat

în fața Tribunalului. În plus, deși recursul face referire la aprecierea AIPN, nu face respectiva referire decât în măsura în care aceasta este confirmată de Tribunal și pentru a pune în discuție pretinse erori de drept săvârșite de acesta din urmă, fără a se limita la reproducerea motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului.

35 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentația SEAE potrivit căreia DK a invocat o încălcare a principiului egalității de tratament pentru prima dată în stadiul recursului, trebuie amintit că, în cadrul unui recurs, competența Curții este limitată la aprecierea soluției legale date cu privire la motivele și la argumentele dezbătute în fața Tribunalului. Cu toate acestea, în cadrul unui motiv care este admisibil, recurentul are, în principiu, posibilitatea de a formula cum crede de cuviință argumentele în susținerea acestuia, fie bazându-se pe argumente care au fost deja folosite în fața Tribunalului, fie invocând altele noi, în special în raport cu luările de poziție ale Tribunalului. Altfel, procedura recursului ar fi lipsită de o parte din sensul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctele 61 și 64, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2019, HK/Comisia, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punctele 26 și 27).

36 În speță trebuie să se constate că interpretarea articolului 10 din anexa IX la statut și aplicarea sa în contextul unui prejudiciu adus Uniunii care a fost deja reparat au fost dezbătute în fața Tribunalului în cursul procedurii în primă instanță. Or, argumentația prezentată de DK, întemeiată pe încălcarea principiului egalității de tratament, urmărește să conteste analiza Tribunalului referitoare la primul aspect al primului motiv al acțiunii invocat în fața sa. În cadrul analizei menționate, acesta a pus accentul, la punctele 38-41 din hotărârea atacată, pe faptul că abaterile săvârșite de funcționarii Uniunii trebuiau să fie tratate diferit în funcție de amploarea prejudiciului cauzat, considerând în același timp că faptul că acest prejudiciu a fost deja reparat, în tot sau în parte, nu are nicio incidență în vederea stabilirii gravității abaterii săvârșite, în sensul acestei dispoziții. Astfel, această argumentație urmărește să conteste în mod detaliat interpretarea și aplicarea de către Tribunal a dispoziției respective, la aceste puncte din hotărârea atacată, și nu constituie un motiv nou a cărui invocare în stadiul recursului ar fi interzisă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, EU:C:2007:32, punctul 63, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2019, HK/Comisia, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punctul 28).

37 Prin urmare, este necesar să se respingă cauza de inadmisibilitate invocată de SEAE.

Cu privire la fond

38 În cadrul primului aspect al motivului unic de recurs, întemeiat pe încălcarea articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la statut coroborat cu articolul 25 din această anexă la statut, DK susține în esență că un prejudiciu care a fost reparat integral nu poate fi luat în considerare în scopul aprecierii gravității abaterii disciplinare săvârșite, pentru motivul că, potrivit acestei dispoziții, AIPN este ținută de constatările de fapt efectuate de instanțele penale naționale, precum și de principiul potrivit căruia se consideră că un prejudiciu care a fost reparat integral nu a existat niciodată.

39 În această privință trebuie arătat că, potrivit articolului 10 prima teză din anexa IX la statut, sancțiunea disciplinară aplicată trebuie să fie proporțională cu gravitatea abaterii comise. Articolul 10 a doua teză din această anexă precizează, în mod neexhaustiv, la literele (a)-(i), un anumit număr de elemente de care se ține seama „în special” pentru a stabili gravitatea abaterii săvârșite și pentru a decide cu privire la sancțiunea disciplinară care trebuie aplicată. Printre

aceste elemente figurează, potrivit articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa menționată, „importanța prejudiciului adus integrității, reputației sau intereselor instituțiilor ca urmare a comiterii abaterii”.

40 În plus, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 25 din anexa IX la statut, atunci când funcționarul în cauză se află sub urmărire penală pentru aceleași fapte ca acelea pentru care este supus unei proceduri disciplinare, situația sa este reglementată definitiv numai după ce hotărârea pronunțată de instanța penală națională sesizată a devenit definitivă. Această dispoziție răspunde, pe de o parte, preocupării de a nu afecta poziția funcționarului în cauză în cadrul urmăririi penale care ar fi începută împotriva sa pentru fapte care fac, în plus, obiectul unei proceduri disciplinare în cadrul instituției sale și permite, pe de altă parte, luarea în considerare în cadrul acestei proceduri disciplinare a constatărilor de fapt efectuate de instanța penală națională atunci când hotărârea acesteia din urmă a devenit definitivă.

41 Dispoziția menționată nu precizează dacă constatările de fapt efectuate de instanța penală națională pot fi obligatorii pentru AIPN în cadrul respectivei proceduri disciplinare. În orice caz, calificarea juridică a faptelor în raport cu dispozițiile relevante ale dreptului Uniunii, precum articolul 10 din anexa IX la statut, aparține numai autorităților Uniunii competente. Aceste autorități nu pot fi ținute de o eventuală calificare a acestor fapte efectuată în cadrul procedurii penale naționale (a se vedea prin analogie, în ceea ce privește o procedură disciplinară referitoare la un membru al Comisiei, Hotărârea din 11 iulie 2006, Comisia/Cresson, C-432/04, EU:C:2006:455, punctul 121). Astfel, întrucât acest articol 10 nu face o trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare, el trebuie să primească o interpretare autonomă și uniformă în ordinea juridică a Uniunii pentru a asigura egalitatea de tratament a funcționarilor în cadrul aplicării dispozițiilor statutului (a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 85a din statut, Hotărârea din 15 octombrie 2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, punctele 21 și 23-25).

42 În speță, din cuprinsul punctelor 8, 10 și 11 din prezenta hotărâre reiese că tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Tribunalul de Primă Instanță Francofon din Bruxelles) și, în apel, cour d’appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles) l-au obligat pe DK să repare, în limita a 38 814 euro, prejudiciul moral pe care l-a cauzat Uniunii, potrivit constatărilor acestor instanțe penale, prin acte de corupție în gestionarea contractelor de achiziții publice, săvârșite în perioada cuprinsă între anul 1999 și anul 2005.

43 Cu toate acestea, stabilirea de către instanțele penale menționate, în cadrul dreptului național, a întinderii prejudiciului moral suferit de Uniune și a reparării care rezultă din acesta nu afectează în niciun fel luarea în considerare a respectivului prejudiciu și a eventualei sale reparări în vederea stabilirii gravității abaterii disciplinare săvârșite de persoana interesată, din moment ce o astfel de operațiune nu constituie o chestiune de fapt, ci ține de calificarea juridică a faptelor care trebuie efectuată de AIPN în raport cu dispozițiile articolului 10 din anexa IX la statut, fără ca AIPN să fie obligată în această privință de o eventuală calificare efectuată în cadrul procedurii penale la nivel național.

44 Or, nimic din modul de redactare a articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la statut nu condiționează stabilirea gravității abaterii comise de funcționarul vizat și a sancțiunii disciplinare care trebuie aplicată acestuia din urmă, având în vedere importanța prejudiciului adus integrității, reputației sau intereselor instituțiilor Uniunii ca urmare a abaterii săvârșite, de condiția ca acest prejudiciu să nu fi fost încă reparat. Astfel, după cum Tribunalul a arătat în mod întemeiat la punctul 39 din hotărârea atacată, în contextul disciplinar al articolului 10 din anexa IX la statut,

este puțin important dacă prejudiciul a fost reparat în totalitate sau parțial, întrucât acest fapt este lipsit de relevanță având în vedere că obiectivul dispoziției nu este de a acorda o despăgubire, ci de a impune o sancțiune. În orice caz, ținând seama de considerațiile care figurează la punctele 40 și 41 din prezenta hotărâre, nu se poate deduce din articolul 25 din anexa IX la statut că poate fi aplicat *mutatis mutandis* în cadrul unei proceduri disciplinare principiul dreptului civil al unui stat membru potrivit căruia se consideră că un prejudiciu care a fost reparat integral nu a existat niciodată.

45 Rezultă că primul aspect al motivului unic de recurs trebuie respins ca nefondat.

46 Prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului unic de recurs, care trebuie examinat în al doilea rând, DK arată în esență că Tribunalul a încălcat principiul egalității de tratament atunci când a statuat, la punctele 39-41 din hotărârea atacată, că este puțin important, în cadrul stabilirii gravității abaterii disciplinare săvârșite, ca prejudiciul adus Uniunii să fi fost deja reparat, în tot sau în parte.

47 În această privință trebuie amintit că principiul egalității de tratament impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (Hotărârea din 7 martie 2017, RPO, C-390/15, EU:C:2017:174, punctul 41, precum și Hotărârea din 25 iunie 2020, CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, punctul 90 și jurisprudența citată).

48 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, elementele care disting diferite situații, precum și caracterul lor eventual comparabil trebuie să fie determinate și evaluate în funcție de obiectul și de finalitatea urmărită prin dispozițiile în cauză, cu condiția de a se ține seama în acest scop de principiile și de obiectivele domeniului respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 martie 2017, RPO, C-390/15, EU:C:2017:174, punctul 42 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 6 septembrie 2018, Piessevaux/Consiliul, C-454/17 P, nepublicată, EU:C:2018:680, punctul 79).

49 În speță, DK susține că un funcționar care a reparat prejudiciul adus Uniunii nu se află în aceeași situație cu un funcționar care nu a efectuat o asemenea despăgubire, astfel încât, în opinia sa, prejudiciul cauzat de primul dintre acești funcționari nu trebuie luat în considerare în cadrul aplicării articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la statut.

50 S-a amintit, la punctul 39 din prezenta hotărâre, că acest articol 10 reglementează stabilirea sancțiunii disciplinare care trebuie aplicată și prevede că această sancțiune trebuie să fie proporțională în raport cu gravitatea abaterii comise, ținând seama în special de importanța prejudiciului cauzat Uniunii. Astfel cum Tribunalul a arătat în esență la punctul 37 din hotărârea atacată, rezultă chiar din termenii articolului 10 menționat că măsura disciplinară pe care o prevede are ca obiect sancționarea unui comportament culpabil. Conform articolului 86 alineatul (1) din statut, un asemenea comportament culpabil rezultă din orice neîndeplinire de către funcționarul vizat a obligațiilor care îi revin în temeiul statutului. În consecință, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 58 din concluzii, statutul urmărește să asigure respectarea normelor și a obligațiilor care trebuie să garanteze buna funcționare a unei instituții a Uniunii prin impunerea de sancțiuni disciplinare.

51 În schimb, prin faptul că s-a constituit parte civilă în cadrul procedurii penale inițiate împotriva lui DK în Belgia, Uniunea a urmărit să obțină repararea prejudiciului moral adus reputației sale. Or, după cum a observat domnul avocat general în esență la punctul 57 din concluzii, acordarea unei

asemenea despăgubiri nu urmărește să sancționeze comportamentul culpabil al funcționarului în cauză, ci să obțină o despăgubire civilă de natură să restabilească situația anterioară acestui comportament.

52 Rezultă din cele ce precedă că obiectul și scopul, pe de o parte, ale sancțiunii disciplinare aplicate lui DK și, pe de altă parte, ale despăgubirii pentru prejudiciul cauzat Uniunii invocate de acesta sunt diferite.

53 Teza menționată este cu atât mai certă cu cât, deși articolul 86 alineatul (1) din statut stabilește ca principiu că orice neîndeplinire de către un funcționar a obligațiilor sale statutare poate determina aplicarea unei sancțiuni disciplinare persoanei interesate, articolul 22 primul paragraf din acesta prevede că funcționarul respectiv poate avea obligația de a despăgubi Uniunea, în tot sau în parte, pentru prejudiciul suferit de aceasta din cauza unor abateri personale grave pe care acesta le-a comis în exercitarea sau cu ocazia exercitării atribuțiilor sale, astfel încât aplicarea unei sancțiuni disciplinare și acordarea unei despăgubiri pentru prejudiciul cauzat Uniunii sunt independente una de cealaltă.

54 Așadar, împrejurarea că un funcționar a reparat prejudiciul moral pe care l-a adus Uniunii nu este de natură să îl plaseze într-o situație diferită de cea a unui funcționar care nu a efectuat o asemenea de despăgubire pentru a determina gravitatea abaterii comise de acesta și a sancțiunii disciplinare care trebuie să îi fie aplicată în special în raport cu importanța prejudiciului cauzat Uniunii, în temeiul articolului 10 a doua teză litera (b) din anexa IX la statut.

55 Prin urmare, Tribunalul nu a încălcat principiul egalității de tratament atunci când a statuat, la punctele 39-41 din hotărârea atacată, că, în cadrul stabilirii gravității abaterii disciplinare săvârșite de un funcționar și a sancțiunii disciplinare care trebuie aplicată acestuia în temeiul dispoziției menționate, este irelevant dacă prejudiciul cauzat Uniunii a fost reparat deja, în tot sau în parte.

56 În consecință, al treilea aspect al motivului unic de recurs trebuie respins ca nefondat.

57 În sfârșit, în ceea ce privește al doilea aspect al motivului unic de recurs, întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității, trebuie arătat că, deși AIPN i-a aplicat lui DK o sancțiune pecuniară, aceasta nu are, având în vedere considerațiile care figurează la punctul 50 din prezenta hotărâre, nici ca obiect, nici ca scop despăgubirea prejudiciului cauzat Uniunii, ci sancționarea abaterii disciplinare pe care DK a săvârșit-o prin nerespectarea obligațiilor sale statutare. Astfel, contrar celor susținute de acesta din urmă, nu se poate considera că aplicarea unei asemenea sancțiuni ar echivala cu despăgubirea de două ori a acestui prejudiciu, cu încălcarea principiului proporționalității. Rezultă că nu este pertinent în speță aspectul dacă principiul vizat la punctul 26 din prezenta hotărâre nu este numai un principiu de drept civil belgian, ci constituie, după cum arată recurentul, un principiu general de drept comun sistemelor juridice ale statelor membre care interzice dubla despăgubire pentru același prejudiciu.

58 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de jurisprudența rezultată din Hotărârea din 9 septembrie 1999, Lucaccioni/Comisia (C-257/98 P, EU:C:1999:402, punctele 19 și 20), invocată de DK în susținerea celui de al treilea aspect al motivului unic de recurs, în măsura în care această hotărâre nu privea, precum în speță, cumulul unei despăgubiri și al unei sancțiuni disciplinare, ci cumulul diferitor forme de despăgubire a prejudiciului cauzat unui funcționar ca urmare a unui accident sau a unei boli.

59 În consecință, al treilea aspect al motivului unic de recurs trebuie respins ca nefondat.

60 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, recursul trebuie respins în totalitate ca nefondat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

61 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

62 Întrucât Comisia a solicitat obligarea lui DK la plata cheltuielilor de judecată, iar DK a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Îl obligă pe DK la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături